

INTRODUCTIE EN TOEZICHT HOUDEN IN DE SPORT EN RECREATIE

Angerenstein

SPORT & BEWEGEN

COLOFON

Uitgeverij: Edu'Actief b.v.

0522-235235

info@edu-actief.nl

www.edu-actief.nl

Auteurs: Rob Hartog, Kristel Gubbels, Tom Kruisman, Patrick Tummers

Inhoudelijke redactie: CIOS Nederland, Patrick Tummers

Titel: Introductie en toezicht houden in de sport en recreatie

ISBN: 978 90 3723 462 6

Eerste druk/Eerste oplage

Beeld met dank aan: Beeldbalie, Koen Timmerman, Lapina/Shutterstock.com, Salajejan/Shutterstock.com, Maxdekrijger.nl, Ramon Mangold, André Kruiswijk, Joop van der Laan

© Edu'Actief b.v. 2016

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in compilatiewerken op grond van artikel 16 Auteurswet kan men zich wenden tot de Stichting PRO (www.stichting-pro.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Edu'Actief, te vinden op www.edu-actief.nl.

INHOUDSOPGAVE

	Voorwoord	5
Leereenheid 1	Werken als medewerker Sport en Recreatie	7
	Casus	8
	Theorie	10
	1.1 De medewerker sport en recreatie	10
	1.2 Organisaties	15
	1.3 Professioneel werken	20
	1.4 Vergaderen	32
	Verwerkingsopdrachten	36
Leereenheid 2	Sportieve en recreatieve activiteiten	43
	Casus	44
	Theorie	46
	2.1 Soorten activiteiten	46
	2.2 Planning activiteiten	55
	2.3 Uitleggen van activiteiten	59
	2.4 Tips voor het assisteren tijdens activiteiten	61
	Verwerkingsopdrachten	64
Leereenheid 3	Doelgroepen	69
	Casus	70
	Theorie	72
	3.1 Doelgroepen	72
	3.2 Doelgroepen naar interesse en motieven	73
	3.3 Doelgroepen naar leeftijd of ontwikkelingsfase	77
	3.4 Doelgroepen naar mogelijkheden en onmogelijkheden	90
	3.5 Doelgroepen naar achtergrond en cultuur	93
	3.6 Groepsprocessen	96
	Verwerkingsopdrachten	99
Leereenheid 4	Toezicht houden	105

Casus	107
Theorie	110
4.1 Waarnemen en observeren	110
4.2 De toezichthouder	123
4.3 Planmatig toezicht houden	129
4.4 Observeren van gedrag	136
Verwerkingsopdrachten Toezicht houden	140

Leereenheid 5	Blessurepreventie	147
	Casus	149
	Theorie	151
	5.1 Blessures	151
	5.2 Voorkomen van blessures	155
	5.3 Sportkleding en sportschoenen	158
	Verwerkingsopdrachten	163

VOORWOORD

Angerenstein SB (Sport en Bewegen) is een complete serie leermiddelen voor het kwalificatiedossier Sport en Bewegen. Angerenstein SB bestaat uit boeken met theorie en opdrachten, online verdiepingsstof en digitale toetsen.

Dit boek is een van de drie boeken voor de basis- en profielkerntaak van het kwalificatiedossier Dienstverlening Sport en Recreatie op mbo niveau 2. In het volgende schema staan de boeken van Angerenstein SB niveau 2.

Niveau 2	<u>Dienstverlening Sport en Recreatie</u> • Dienstverlening Sport en Recreatie - basisboek (kerntaak B1-K1) • Introductie en toezicht houden in de Sport en Recreatie, profielboek 1 (kerntaak P3-K1) • Assisteren en begeleiden in de Sport en Recreatie, profielboek 2 (kerntaak P3-K1) • BPV-opdrachten.
----------	---

De opbouw van de leereenheden

Ieder boek bevat leereenheden die de sport- en bewegingsleider in opleiding gedurende zijn of haar opleiding veelvuldig zal raadplegen. Deze leereenheden bestaan uit:

- theorie (+ online verdiepingsstof)
- casuïstiek
- verwerkingsopdrachten
- digitale toetsen.

Theorie

De leereenheden bevatten de informatie die relevant is voor de dienstverlener Sport en Recreatie in opleiding. De theorie wordt verlevendigd met voorbeelden uit het SB-werkveld. Aanvullende informatie vind je in de verdiepingsstof die beschikbaar is op www.angerenstein.nl/sb.

Casus

De casus bestaat meestal een situatie waar een dienstverlener Sport en Recreatie tegenaan kan lopen in de beroepspraktijk. Aan de hand van een aantal kennis- en vaardigheidsoopdrachten probeer je te bedenken wat je in deze situatie het best zou kunnen doen.

Verwerkingsopdrachten

Bij iedere paragraaf van een leereenheid hoort een aantal verwerkingsopdrachten. Deze opdrachten helpen je de informatie uit de theorie te verwerken. Doordat je actief met de informatie aan de slag gaat, onthoud je de informatie beter. Bij iedere opdracht staat welk theorieeldeel je kunt gebruiken om de opdracht te maken.

Je kunt zelf kiezen of je de opdrachten alleen maakt of met een groepje. Ook is het mogelijk om de opdrachten eerst alleen te maken en daarna met een groepje medestudenten. Bij sommige opdrachten, zoals de woordspin, werk je in een groepje. Je kunt zelf kiezen welke opdrachten je maakt. Soms zit er voor een deel overlap in de opdrachten. De opdrachten worden langzaam maar zeker moeilijker. Bij de eerste opdrachten ligt het accent op kennis. Bij de laatste opdrachten gaat het meer om het begrijpen en toepassen.

Verwijzingen

Bij sommige verwerkingsopdrachten of theorie staat een verwijzing naar de website van Angerenstein SB. Daar vind je dan de bron (bijvoorbeeld een filmpje, afbeelding of website) die je nodig hebt bij het maken van de opdracht.

Digitale toetsen

Zodra je een leereenheid hebt afgerond, kun je een eindtoets maken. Daarmee laat je zien wat je hebt geleerd. De toets bevat vragen over alle leerdoelen van de leereenheid.

Veel plezier en succes met het werken met Angerenstein SB Dienstverlening!

01

WERKEN ALS MEDEWERKER SPORT EN RECREATIE

Je hebt gekozen voor de opleiding medewerker sport en recreatie. Dit is een mbo-opleiding op niveau 2. Sport en recreatie worden in onze samenleving erg belangrijk gevonden. Ook geven mensen telkens meer geld aan vrijetijdsbesteding uit. Nederlanders besteden ruim zes uur per week aan sport en recreatie.

Uiteraard sporten en recreëren we voor ons plezier en voor onze ontspanning. Maar er is meer. Door sport en recreatie komen mensen met elkaar in contact. Ook worden sportieve en recreatieve activiteiten ingezet om de gezondheid te verbeteren.

De inhoud van deze leereenheid

- 1.1 De medewerker sport en recreatie
- 1.2 Organisaties
- 1.3 Professioneel werken
- 1.4 Vergaderen

CASUS

IN DE BEROEPSPRAKTIJK

Voor het maken van de opdrachten uit deze casus bekijk je eerst de filmpjes over een outdoorbedrijf en een watersportcamping.

► **BEKIJK DE FILMPJES BIJ DEZE CASUS OP WWW.ANGERENSTEIN.NL/SB**

Suggesties voor het gebruik van de casus

Met deze casus willen we jou alvast aan het denken zetten over de onderwerpen uit de leereenheid Werken als medewerker sport en recreatie. Je kunt op verschillende manieren met de casus aan de slag. Een globale aanpak staat hierna uitgewerkt. Uiteraard kan je docent een andere aanpak voorstellen.

Globale aanpak van de casus

- 1** Bespreek de casus en vraag je af waarom deze casus gekozen is.
- 2** Bespreek de woorden die je niet begrijpt of zoek ze op.
- 3** Wat wil jij leren van deze casus?
- 4** Schrijf dit op of bespreek wat je wilt leren.

Kennis

- a** Welke groepen mensen kom je in de sport- en recreatiesector tegen?
- b** Welke activiteiten worden er in de sport- en recreatiesector georganiseerd?
- c** Wat moet een medewerker sport en recreatie allemaal weten en kunnen?
- d** Wat zou je op je stageadres willen leren?

Vaardigheden

Discussie(groep)

Deze opdracht doe je in een groepje van vier studenten. Je oefent meteen 'vergadertechnieken'. Ieder groepje benoemt een voorzitter en een verslaglegger. Na iedere vraag wissel je van rol, zodat iedereen een keer voorzitter en verslaglegger is. Bekijk eventueel de filmpjes nog een keer, ze helpen bij het vinden van antwoorden op de volgende vragen.

- e** Maak met je groepje een woordspin. In het midden staat de vraag: 'wat is leuk aan de sport- en recreatiesector?' Schrijf op wat jullie leuk vinden aan de sport- en recreatiesector.

- f** Maak met je groepje een nieuwe woordspin. In het midden staat: 'bedrijven'. Schrijf op bij welke typen bedrijven je in de sport- en recreatiesector aan het werk kunt als medewerker sport en recreatie. Je kent er al twee: het outdoorbedrijf en de watersportcamping.
- g** Maak met je groepje een derde woordspin. In het midden staat: 'werkzaamheden'. Schrijf zo veel mogelijk werkzaamheden op die je als medewerker sport en recreatie moet verrichten.
- h** Weet je al bij welk type bedrijf of in welke functie je aan het werk wilt? Leg je keuze aan je medestudenten uit (ook als je twijfelt).
- i** Zet de werkzaamheden in volgorde: van leuk naar minder leuk.
Leg je volgorde aan je medestudenten uit.
Zijn er verschillen? Waar komen de verschillen vandaan?
- j** Hoe verliep de 'vergadering'?
Waren er verschillen tussen de voorzitters, verslagleggers en deelnemers?
Wat ging goed en wat ging minder goed?
Wat zijn de drie belangrijkste tips voor een goede vergadering?

THEORIE

1.1 De medewerker sport en recreatie

Als medewerker sport en recreatie begeleid je sporters en gasten. Je assisteert bij de uitvoering van sportieve en recreatieve activiteiten en houdt toezicht. Je bent sportief en weet van aanpakken. Je gaat graag met mensen om, bent gastvrij en je vindt het leuk om gasten op een plezierige en veilige manier bezig te houden en enthousiast te krijgen.

VACATURE

Medewerkers sport en recreatie

Welzijnswerk

Voor de begeleiding van ons sport- en recreatieprogramma zijn wij op zoek naar enkele medewerkers sport en recreatie. Je werkt in een team van collega's. Een coördinator geeft leiding aan het team.

Het sport- en recreatieprogramma bestaat uit verschillende activiteiten. Van mountainbiken tot pannavoetbal, van een basketbaltoernooi tot een spelenkermis en van het begeleiden van de casinoavond tot het optreden tijdens de musical.

Naast het begeleiden van de gasten behoort ook het beheer van materiaal en eenvoudige administratieve werkzaamheden tot de taken van de medewerker sport en recreatie.

Wat bieden we?

We zijn op zoek naar drie of vier medewerkers sport en recreatie. Een vast contract behoort na een jaar tot de mogelijkheden. De CAO Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening is van toepassing. Er zijn dan ook goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden.

Wat verwachten we van jou?

- Je hebt een afgeronde opleiding medewerker sport en recreatie
- Je bent sportief en enthousiast
- Je bent gastvrij en gaat graag met mensen om
- Je vindt het leuk om gasten op een plezierig en veilige manier bezig te houden
- Je bent flexibel, weet van aanpakken en hebt 'geen van 9 tot 5 mentaliteit'
- Je bent breed inzetbaar
- Je bent betrokken en betrouwbaar
- Je werkt graag in een team en wilt goed werk afleveren.

Je moet dus heel wat kennen en kunnen. Heb jij het in je?

Solliciteren?

Inlichtingen over deze vacature kunnen ingewonnen worden bij mevrouw Suad Lathi. We verwachten je motivatiebrief met Curriculum Vitae (CV) binnen drie weken na het verschijnen van deze advertentie. Solliciteren en informatie inwinnen kan via het mailadres: suad@welzijn.eu.

Vacature voor medewerkers sport en recreatie.

Onder leiding van een leidinggevende of een andere collega zorgt de medewerker sport en recreatie ervoor dat sportieve en recreatieve activiteiten goed, veilig en plezierig verlopen. Ook assisteert je bij de voorbereiding van de activiteiten.

De medewerker sport en recreatie doet verschillende dingen: gasten ontvangen, toezicht houden en helpen in de horeca.

De medewerker sport en recreatie voert tal van werkzaamheden uit:

- Je ontvangt gasten en bent voor hen een aanspreekpunt.
- Je assisteert bij de voorbereiding en uitvoering van de sport- en recreatieactiviteiten.
- Je houdt toezicht.
- Je voert eenvoudige administratieve werkzaamheden uit.
- Je maakt ruimtes klaar voor gebruik en helpt mee bij eenvoudig onderhoud aan de gebouwen en het terrein.
- Je helpt mee in de horeca.

Medewerkers in de sport- en recreatiesector vinden hun werk afwisselend. Je hebt in deze branche veel contact met mensen, zowel met gasten als met collega's. Ook de mogelijkheden om parttime te werken en de prettige werksfeer vinden de medewerkers positief aan het werken in deze sector. Tijdelijke contracten met een beperkt aantal uren en de onregelmatige werktijden worden als negatieve kanten van het werk genoemd.

► VERDIEPINGSSTOF - BRANCHEORGANISATIES

Functies

In een bedrijf heeft iedere medewerker eigen taken en verantwoordelijkheden. De medewerker sport en recreatie heeft andere taken en verantwoordelijkheden dan de schoonmaakster of de manager. Iedereen heeft zo zijn eigen functie. Wat je in een bepaalde functie moet doen, is omschreven in een functieomschrijving.

Functieomschrijving

Een omschrijving van iemands:

- taken
- verantwoordelijkheden
- bevoegdheden.

We lichten de verschillende aspecten van een functie toe.

Taken

Als je aan iemand vraagt wat voor werk hij doet, vertelt hij je waarschijnlijk welke taken hij uitvoert.

Maureen komt op een feestje Achmed tegen. Ze hebben op dezelfde middelbare school gezeten. Ze kletsen al snel over het werk dat ze doen.

Maureen: 'Waar werk jij?'

Achmed: 'In Sportion Arnhem, en jij?'

Maureen: 'Ik werk in de horeca. Heb jij een drukke baan?'

Achmed: 'Jazeker, ik heb genoeg te doen.'

Maureen: 'Wat doe je dan allemaal?'

Achmed: 'Ik regel onder andere de verhuur van de squashbanen. Daar komt best een hoop bij kijken.'

Maureen: 'O, ja? Het lijkt mij eenvoudig.'

Achmed: 'Nou, je moet eerst kijken of de baan gereserveerd is. Je mag niets dubbel plannen. Soms moet je onderhandelen over een kortere tijd dan de squashers willen. Dat moet je opschrijven. Eventueel rackets en balletjes verhuren. Afrekenen. Maar dat kunnen ze eventueel ook bij de bar doen tegelijk met de horecarekening. Dat spreek ik wel goed af met mijn collega aan de bar. Nieuwe gasten wijs ik de weg. Af en toe verlaat ik de balie omdat er ergens iets aan de hand is. Bijvoorbeeld als de kleedkamer nog op slot zit. Mijn leidinggevende moet ik dan wel een seintje geven, anders wordt de telefoon niet opgenomen of staan de gasten te lang te wachten.'

Maureen: 'Zo hé, best wel veel dus! Het lijkt de horeca wel. Ik moet gasten ontvangen, serveren, afruimen, afrekenen, schoonmaken, tafels reserveren en veel meer. Eigenlijk weet iedereen dat wel. Ik werk nu in een kleine zaak. Dat is veel leuker en afwisselender. Daarvoor werkte ik als afwashulp in een groot restaurant. Mocht ik eigenlijk niks. Alleen schoonmaken, afwassen en afruimen.'

Maureen en Achmed praten over de taken die zij hebben op het werk. Die taken horen bij de functie waarvoor ze zijn aangenomen.

Een taakomschrijving is een nauwkeurige opsomming van werkzaamheden die bij een bepaalde functie horen. Er staat bijvoorbeeld in dat je op vrijdag de voorraad moet controleren en dat je aan het einde van elke dag de kleedkamers na moet lopen.

Kleedkamers nalopen.

Verantwoordelijkheden

Jill werkt als medewerker sport en recreatie in een groot bungalowpark. Vandaag begeleidt ze de kinderen tijdens het knutselprogramma. Dat is altijd dikke pret. Vingerverven, knippen, plakken, kleien, het is een vrolijke boel. Jill let wel altijd goed op dat er niets met de kleding misgaat. Ouders vinden het meestal niet leuk als er verf in de kleren komt of, erger nog, dat de kleding onherstelbaar beschadigd raakt. Zelf vindt Jill het niet erg als het knutsellokaal vies wordt. Gewoon een kwestie van weer goed schoonmaken.

Als je werkt, moet je niet alleen weten wat je taken zijn. Je moet ook weten welke verantwoordelijkheid je draagt. Jill is verantwoordelijk voor een leuke knutselochtend, maar moet er ook voor zorgen dat kleding niet kapotgaat en het knutsellokaal schoon achtergelaten wordt.

Verantwoordelijkheid

- werkzaamheden naar beste weten en kunnen uitvoeren
- verantwoording afleggen.

Jill is verantwoordelijk voor alles wat zij doet of zegt tijdens de knutselactiviteit. Ze moet haar best doen om de taken goed uit te voeren. Ze zal dat naar beste weten en kunnen doen. Dat verwachten de ouders en dat verwacht haar leidinggevende.

Als de ouders de kinderen ophalen vragen ze eerst aan Jill hoe het ging. Waren de kinderen lief? Hebben ze zich geamuseerd? Is er nog iets geks gebeurd? Jill vertelt vervolgens hoe het gegaan is. Niet alleen moet Jill verantwoording afleggen aan de ouders, maar ook aan haar leidinggevende. Ze geeft uitleg over de manier waarop ze iets gedaan heeft of juist niet gedaan heeft. Wanneer de knutselactiviteit niet helemaal naar wens verlopen is, zal Jill uitgebreid uitleggen wat er niet goed gegaan is en waarom.

Verantwoording afleggen aan de ouders: vertellen hoe het is gegaan.

Verantwoording afleggen wordt wel 'op het matje roepen' genoemd. Die uitdrukking heeft een negatieve klank. Alsof meteen al vaststaat dat je een fout hebt gemaakt en op je kop krijgt. Onthoud goed dat verantwoording afleggen niet direct betekent dat je een fout hebt gemaakt. Schrik dus niet als een leidinggevende je vraagt uit te leggen waarom en hoe je iets gedaan hebt.

Bevoegdheden

Medewerkers hebben verschillende taken en bevoegdheden. De ene medewerker heeft dan ook meer verantwoordelijkheid dan de andere. Heb je bepaalde verantwoordelijkheden, dan kun je ook zelf beslissingen nemen over de uitvoering van je taken.

Bevoegdheid

Een afspraak over wat jij zelf mag beslissen.

Als je je werk als medewerker sport en recreatie goed wilt doen, moet je ook mogelijkheden hebben om beslissingen te nemen. Met je leidinggevende en je collega's maak je daarover afspraken.

Amarildo is medewerker sport en recreatie bij het wijkwelzijnswerk. Zijn leidinggevende is een van de jeugdwelzijnswerkers. Deze staan onder leiding van een coördinator van de Stichting Welzijn. In de herfstvakantie is er voor een groep jongeren uit de wijk een sportmiddag gepland. De weersvoorzichten zijn wel heel slecht: storm en regen. De coördinator besluit de volgende dag een alternatief middagprogramma aan te bieden. Amarildo gaat met zijn groepje naar het zwembad. Hij krijgt extra geld mee om iets te kopen in de kantine. Hoe hij dat geld met de groep uitgeeft, mag hij zelf beslissen.

In het voorbeeld beslist niet Amarildo over een alternatief middagprogramma, maar de coördinator. Ook zie je in het voorbeeld dat Amarildo zelfstandig mag beslissen over de uitgave van het geld. Die bevoegdheid heeft hij.

Als medewerker sport en recreatie werk je veel samen met anderen. Meestal zullen zij de bevoegdheid hebben om zaken te regelen. Een medewerker sport en recreatie voert daarna de taken uit die de leidinggevende opgedragen heeft.

1.2 Organisaties

Als medewerker sport en recreatie kun je in verschillende sectoren gaan werken. In de sector Sport en Bewegen kun je bijvoorbeeld bij zwembaden, fitnesscentra, buitensportondernemingen, watersportbedrijven of sportverenigingen aan het werk. Ook kun je in buurten en wijken en misschien zelfs in verzorgingshuizen of de kinderopvang actief zijn. Andere belangrijke werkgevers vinden we in de recreatief-toeristische sector. Dan werk je bijvoorbeeld bij campings, bungalowparken, wellnesscentra, dagrecreatieterreinen, verblijfsrecreatie, attractieparken en themaparken.